

Zagrożenia dla roślin i zwierząt

Zagrożone zwierzęta lub rośliny	Przykłady zagrożeń
Nietoperze (podkowiec duży, podkowiec mały, mopek, nocek Bechsteina, nocek łydkowłosy, nocek orzęsiony, nocek duży)	<ul style="list-style-type: none"> • Zatrucie środowiska (stosowanie środków owadobójczych, powodujące zmniejszanie się bazy pokarmowej i pogarszanie jej jakości), • stosowanie toksycznych środków ochrony drewna w budynkach, w których znajdują się letnie kolonie nietoperzy, • niepokojenie zwierząt w ich letnich i zimowych schronieniach,
Duże drapieżniki żyjące w środowisku leśnym (wilk, niedźwiedź, ryś)	<ul style="list-style-type: none"> • fragmentacja kompleksów leśnych i tworzenie barier dla migracji zwierząt, • intensywna eksploatacja lasów, • wzmożona penetracja lasów wynikająca z m.in. nasilającego się ruchu turystycznego,
Małe ssaki ziemno-wodne (bóbr, wydra)	<ul style="list-style-type: none"> • osuszanie terenów bagiennych, obniżanie poziomu wód, • regulacja rzek, • likwidacja nadbrzeżnych zadrzewień, • silne zanieczyszczenie wód, • intensyfikacja gospodarki rolnej i rybackiej, • rozwój turystyki,
Ssaki morskie (foka szara, nerpa, foka pospolita, morświn)	<ul style="list-style-type: none"> • zanieczyszczenie wód morskich, • przypadkowe złapanie w sieci rybackie (na skutek stosowania silnych sieci stawnych i pułapkowych), • nasilenie się żeglugi pasażerskiej, upowszechnienie sportów motorowodnych, ćwiczenia wojskowe,
Płazy i gady (kumak nizinny, kumak górski, traszka grzebieniasta, żółw błotny)	<ul style="list-style-type: none"> • zaburzanie stosunków wodnych (obniżanie poziomu wód gruntowych, • osuszanie dolin rzecznych i terenów bagiennych, • regulacja rzek, • zarastanie bezodpływowych zbiorników wodnych wskutek eutrofizacji, • niszczenie i zasypywanie małych zbiorników wodnych, • rozbudowa systemu dróg i autostrad, • chemizacja środowiska,
<i>Ryby i minogi</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zanieczyszczenie wód, • izolacja populacji lokalnych w wyniku fragmentacji siedlisk, • presja gatunków obcych, • budowa zapór bez przepławek, • regulacja rzek, • meliorowanie dolin rzecznych, obniżanie poziomu wód gruntowych,

	<ul style="list-style-type: none"> • wydobycie żwiru,
Chrząższe żyjące w siedliskach wodnych	<ul style="list-style-type: none"> • melioracja, • zanieczyszczenia wód powierzchniowych i glebowych, co powoduje zubożenie bazy pokarmowej zwierząt drapieżnych i spadek zawartości tlenu rozpuszczonego w wodzie, • usuwanie szuwarów,
Chrząższe żyjące w siedliskach leśnych	<ul style="list-style-type: none"> • zanikanie pierwotnych lasów (liściastych, iglastych i mieszanych), • zmniejszanie się powierzchni zajmowanej przez starodrzew, • usuwanie starych drzew dziuplastych w ramach cięć sanitarnych oraz ze względów bezpieczeństwa, • usuwanie martwych (stojących i leżących) drzew,
Motyle	<ul style="list-style-type: none"> • osuszanie terenów podmokłych, intensyfikacja gospodarowania na łąkach, • zalesianie, sukcesja prowadząca do zarastania terenów otwartych lasem, • stosowanie środków owadobójczych, • usuwanie zarośli śródpolnych,
Ptaki	<ul style="list-style-type: none"> • zaprzestanie lub ograniczenie użytkowania terenu, głównie rolniczego (istotne dla gatunków krajobrazu rolnego i związanych ze stawami rybackimi), • zalesianie (istotne dla gatunków krajobrazu otwartego, rolnego i związanych z zaroślami i nieużytkami), • nadmierna intensyfikacja rolnictwa i gospodarki rybackiej (powodująca wzrost zanieczyszczeń chemicznych, zanik półnaturalnych ostoi przez niszczenie miedz, zarośli, oczek wodnych i bagiennych), • usuwanie roślinności w stawach, • intensyfikacja gospodarki leśnej (jednoczesne wycinanie dużych powierzchni, wycinanie starych drzew, wprowadzanie ciężkiego i hałaśliwego sprzętu), • regulacja rzek, • budowa zapór, gwałtowne zalewanie mokradeł i innych siedlisk dolinnych przez zrzuty ze sztucznych zbiorników (powodujące zanikanie półnaturalnych siedlisk w korytach rzek i w ich dolinach), • osuszanie, obniżanie poziomu wód gruntowych (powodujące duże zmiany w siedliskach), • niepokojenie ptaków w wyniku działalności gospodarczej i penetracji turystycznej, • zajmowanie terenów przez zabudowę, infrastrukturę i kopalnictwo, • łowiectwo i kłusownictwo,

	<ul style="list-style-type: none"> • wypalanie traw i nieużytków, • pozyskiwanie trzciny,
Rośliny	<ul style="list-style-type: none"> • likwidacja i degradacja siedlisk w wyniku urbanizacji i industrializacji, • zamiana siedlisk naturalnych na użytki rolne, • zaniechanie gospodarowania lub zmiana tradycyjnych metod użytkowania (zwłaszcza dla gatunków związanych z siedliskami półnaturalnymi, jak łąki i murawy), • osuszanie terenów podmokłych, w tym torfowisk, oraz eutrofizacja i zanieczyszczenia (dla roślin wodnych i rosnących w siedliskach wilgotnych), • zrywanie i wykopywanie ze względu na walory ozdobne (dla gatunków o okazałych kwiatach, np. storczyków i sasanki), • zbieranie do zielników (dla rzadkości florystycznych), • naturalne procesy biologiczne, np. sukcesja (m.in. w siedliskach otwartych, na których zwiększa się ocienienie), • erozja genetyczna (skutek braku dostawy nowych genów w przypadku roślin występujących nielicznie i na niewielu stanowiskach), • biologia rozmnażania (np. osłabiona siła kiełkowania, niewielka zdolność do rozprzestrzeniania się).

Źródło: Makomaska-Juchiewicz M., Perzanowska J., *Ogólne zalecenia dla ochrony typów siedlisk oraz gatunków zwierząt (poza ptakami) i roślin wymienionych w załącznikach I i II Dyrektywy Siedliskowej, przewidywane na terenach Specjalnych Obszarów Ochrony sieci Natura 2000 w Polsce*. Maszynopis, Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków 2003 oraz Gromadzki M. i in., *Sieć ostoi ptaków w Polsce. Wdrażanie dyrektywy Unii Europejskiej o ochronie dzikich ptaków*. OTOP, Gdańsk 2002.